

Journaliste Marie-Claire van den Berg kreeg kinderen en besloot het goede (groene) voorbeeld te geven zonder een geitenwollensokkenmoeder te worden. Voor esta gaat ze eropuit om eco-onduidelijkheid de wereld uit te helpen.

SCHOON BANKIEREN

Waar blijft je geld?

De bank stopt spaargeld natuurlijk niet keurig in een kluisje tot de eigenaar het weer opeist. Maar hoe weet je of er met jouw geld geen duistere dingen gebeuren?

TE POPULAIR

In 2009 staken particulieren ruim € 16,7 miljard in duurzame beleggingsfondsen, € 2,5 miljard meer dan het jaar daarvoor. Toch is het een druppel op de gloeiende plaat. Het vermogen aan duurzaam spaar- en beleggingsgeld is maar 4,4% van het totale vermogen aan spaar- en beleggingsgeld in ons land. Via vrijwel alle grote banken in Nederland kun je groen beleggen. Het oudste Groenfonds is van Triodos. Helaas heeft de bank de inschrijving tijdelijk gesloten omdat er veel meer geld binnenkwam dan ze konden investeren. Het geld moet namelijk voor minimaal 70% worden uitgeleend aan door de overheid officieel gekeurde 'groene' projecten. Het politieke stimuleringsbeleid voor duurzame initiatieven was de laatste jaren nogal instabiel, waardoor er nu te weinig van zijn. Triodos Groenfonds probeert de uitgifte van aandelen later dit jaar weer te openen.

Wie staat er weleens bij stil wat de bank met z'n geld doet? Ik tot voor kort niet. Mijn inkomen werd gestort, ik spaarde wat en haalde mijn pinpas door de automaat met maar één gedachte: als er maar genoeg op mijn rekening staat. Maar veel banken gebruiken ons geld om te beleggen in bedrijven waar we uit eigen beweging nooit in zouden investeren. Bedrijven die onderdelen leveren aan de wapenindustrie bijvoorbeeld of de milieuregels aan hun laars lappen. Een voorbeeld daarvan is de onthulling van tv-programma *Zembla* in 2007 dat de KWF Kankerbestrijding haar vermogen in de tabaksindustrie belegde zonder dat te weten. Dat werk hadden ze immers uitbesteed aan de bank.

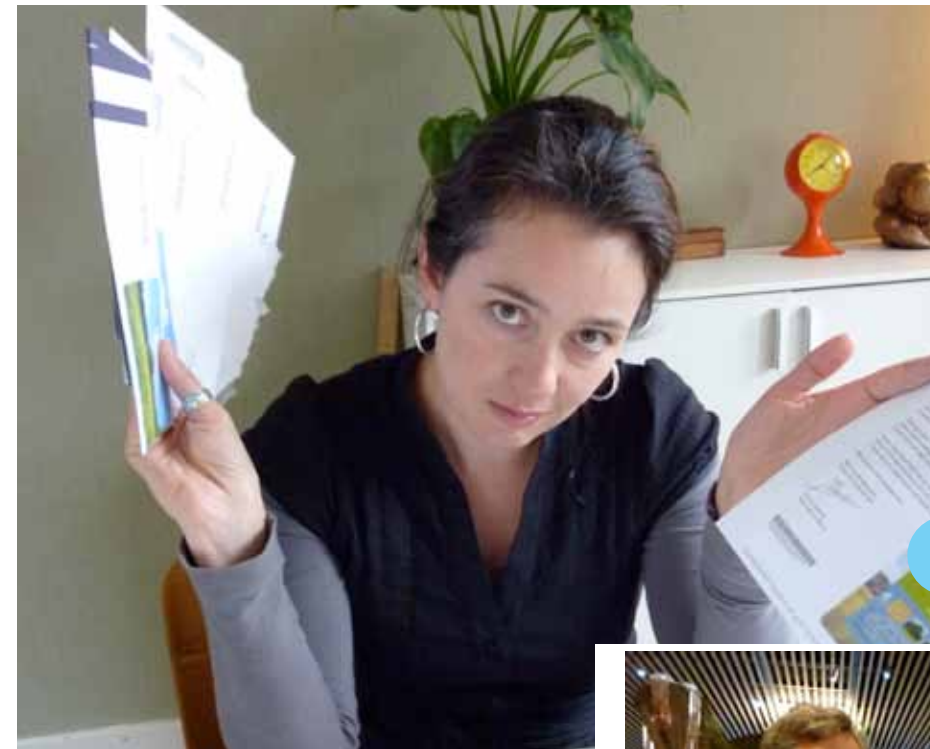
Een confronterend voorbeeld is dat van ABN Amro, mijn eigen bank, die jarenlang tientallen miljoenen leende aan een Brits mijnbouwbedrijf dat onder andere de mensenrechten schendt. Terwijl ABN die kredieten verleende, betaalde ik van diezelfde bank contributie aan Amnesty International. Het is een understatement dat dat niet helemaal lekker voelt.

Wie wil weten hoe zijn eigen bank scoort op het gebied van maatschappelijk ondernemen, kan terecht op de website eerlijkebankwijzer.nl, opgericht door Oxfam Novib, Amnesty International, Milieudefensie en FNV Mondiaal. Ieder kwartaal checken zij het duurzame beleid van de grote Nederlandse banken. Houden de banken met hun investeringen rekening met klimaatverandering en mensenrechten, investeren ze niet in bedrijven die betrokken zijn bij misdaden in het dierenwelzijn, enzovoort. Een bank die het

op eerlijkebankwijzer.nl slecht doet, is bijvoorbeeld Aegon Bank. ABN Amro presteert middelmatig. Op papier ziet hun groene beleid er misschien wel mooi uit, maar uit gegevens van de 'Stichting Onderzoek Multinationals' blijkt dat niet eens 1 procent van alles wat de bank doet aan de criteria voor maatschappelijk verantwoord ondernemen voldoet. Volgens een van de woordvoerders wordt er wel degelijk hard aan een nieuw duurzaam beleid gewerkt. Maar hoe dat er precies uit gaat zien, maken ze pas later dit jaar bekend. Een bank die wel goed scoort op de Eerlijke Bankwijzer is ASN, hoewel die weer onderdeel van SNS is die weer een stuk minder duurzaam is.

Toch heeft ook deze bankwijzer niet alle antwoorden. Om de ranglijst samen te stellen, maakt de site gebruik van openbare beleidsrapporten van de banken. Maar in die rapporten staat ook onduidelijke beleidstaal. Zo laat de bankwijzer over Aegon Bank weten dat deze bank bedrijven uitsluit die zich niet aan de internationale klimaatafspraken van de VN-conventie houden. Dat klinkt veelbelovend. Maar er zijn genoeg bedrijven die het klimaat op een andere manier schaden, wat doet Aegon daar dan mee? Dan 'gaat de bank de dialoog met de betreffende klant aan', lees ik op de site. Maar wat betekent dat? Een informeel telefoongesprek? Een werkbezoek waar wat gebabbeld wordt over duurzaam ondernemen?

En dan woedt er nog een welles-nietes-discussie over de conclusies die de Eerlijke Bankwijzer trekt over sommige banken. Zo meldt de site over ING dat de bank via beleggingen nog steeds investeert in omstreden wapenbedrijven. Maar wanneer ik dat aan ING >

Welke bank het best is volgens de Eerlijke Bankwijzer is moeilijk te zeggen, omdat de site de banken op 17 verschillende punten vergelijkt. **Een bank kan slecht scoren op het gebied van dierenwelzijn, maar juist weer uitblinken onder het kopje mensenrechten.** Eén ding is duidelijk: Triodos Bank en ASN zijn de grote winnaars. Daarna volgen ING en de Rabobank en dan komt ABN Amro.

Bij het openen van een spaarrekening bij Triodos kun je kiezen om je rente af te staan. Dat heet rentebestemming. Je kunt een **deel of het hele bedrag van je rente aan een bepaald doel schenken** en zelf kiezen in welk werkgebied dat is. Bijvoorbeeld milieu, wetenschappelijk onderzoek, windenergie of ontwikkelingssamenwerking. Directeur Matthijs Bierman: 'Maar Triodos is geen goed doel. De meeste mensen willen hun rente zelf houden en dat kan. We blijven uiteindelijk gewoon een bank.'

Triodos – vorig jaar door de *Financial Times* uitgeroepen tot **duurzaamste bank ter wereld** – doet niet aan bonussen. Als er iets extra's wordt uitgekeerd, is dat voor alle werknemers hetzelfde bedrag. Het afgelopen jaar was dat bijvoorbeeld 400 euro.

SNS en Aegon zijn banken die slecht scoren op eerlijkebankwijzer.nl. Wordvoerder Alexander Kuipers van Aegon Bank: 'We zijn er ook niet blij mee dat dat zo is en we proberen er wat aan te doen. Maar als internationaal bedrijf is dat moeilijk: terwijl Nederlandse klanten nooit in bijvoorbeeld de defensie-industrie zullen beleggen, willen onze Amerikaanse klanten dat wel. **Over twee jaar willen we een echt internationaal duurzaam beleid hebben.** Maar we beleggen ook nu al in bedrijven die deugen. Er zijn echter wel grenzen. Het gaat ons bijvoorbeeld te ver om olie- en gasbedrijven uit te sluiten zoals ASN en Triodos doen. Neem nou Shell, dat is een volstrekt fatsoenlijke onderneming, daar zullen we dus gewoon in blijven beleggen.'

ING:

‘Wij willen lenen aan de biologische, maar óók aan de gewone bakker’

OVERSTAPPEN DOE JE ZO

Wie besluit naar een andere bank over te stappen, moet zich voorbereiden op een flinke berg administratief werk. Je kunt immers niet zomaar, zoals met je telefoonnummer, je rekeningnummers meeverhuizen. En dus moet je alle veranderingen zelf doorvoeren. Gelukkig is er een dienst die dat iets makkelijker maakt: de Overstapservice regelt gratis dat al je automatische incasso's voor je worden gewijzigd en dat je niet zelf alle bedrijven die geld afschrijven op de hoogte hoeft te stellen.

HANDIGE WEBSITES

www.eerlijkebankwijzer.nl
www.goed-geld.nl
www.mijngeldgaatgoed.nl
www.triodos.nl
www.overstapservice.nl

Volgende keer
Duurzaam op vakantie,
kan dat eigenlijk wel?

voorleg, krijg ik te horen dat dat niet het geval is. Als ik daarna weer contact met de Eerlijke Bankwijzer opneem, vertelt de woordvoerder dat ze harde bewijzen hebben dat het wél zo is. Eigenlijk weet je dan dus nog niets. Daarom houden de makers van de bankensite geregeld praktijkonderzoek waarbij ze niet alleen het beleid op papier doornemen, maar ook echt bij de banken langsgaan om de uitvoering van het beleid te controleren.

Een van de best scorende banken op de Eerlijke Bankwijzer is Triodos Bank. De bank werd in de jaren 70, onder andere geïnspireerd door de antroposofie, als stichting opgericht. Het is met 150.000 Nederlandse rekeninghouders nog steeds een heel kleine bank. Ter vergelijking: ING heeft rond de 9 miljoen particuliere rekeninghouders.

Matthijs Bierman, directeur van Triodos Bank: ‘Op het moment dat je je geld op een bank zet, gaat het meteen ergens anders heen. Daar staan veel mensen niet bij stil. En zelfs als je er wél bij stilstaat is het vaak lastig erachter te komen waar het dan naartoe gaat. Wij willen onze klanten duidelijk laten zien hoe hun geld ergens anders aan het werk is. Dus kun je als spaarder zelf op internet zien welke bedrijven Triodos Bank met je geld steunt. En daarbij draait het allemaal om duurzaamheid. Wij investeren alleen maar in bedrijven die duurzaamheid hoog in het vaandel hebben staan. Hebben ze dat niet, dan krijgen ze geen lening.’ Arjen Boukema van ING Bank vindt dat de bankwijzer soms appels met peren vergelijkt: ‘Natuurlijk komt een bank als Triodos Bank goed uit hun tests, maar dat is logisch; zij richten zich alleen op maatschappelijk verantwoord bankieren. ING is een full service bank. Wij willen niet alleen de biologische bakker een lening kunnen geven, maar ook de gewone bakker. Je kunt wel zeggen dat je niet moet investeren in bedrijven als Boeing of Shell, maar dan jaag je ook klanten weg. Bovendien hebben wij ook gewoon een afdeling duurzaam bankieren. Daar kun je 100 procent duurzaam sparen en beleggen.’

Op de site van ING staat inderdaad een uitgebreid hoofdstuk over hoe je als rekeninghouder groen kunt sparen en beleggen, net als bij de Rabobank. Ook ABN Amro heeft een aparte pagina met ‘groene’ producten. Waarom zou je dan toch de moeite nemen om over te

stappen naar Triodos? Bierman: ‘Natuurlijk heeft elke zichzelf respecterende bank een paragraaf over duurzaamheid, maar dat wil nog niet zeggen dat ze dat ook consequent in hun investeringen hebben doorgevoerd. Bij ons zit duurzaamheid in het dna van het bedrijf, het is veel meer dan een groen sausje.’

Triodos Bank is niet beursgenoteerd zoals bijna alle andere banken. ‘Daardoor hebben we geen last van de higgerige drang om altijd de waarde van de aandelen te laten stijgen’, licht directeur Bierman toe. Toch biedt de bank wel de mogelijkheid te beleggen via het Meerwaardefonds. Is dat niet tegenstrijdig, een volledig duurzame bank die toch handelt in aandelen van, bijvoorbeeld, autofabrikanten? Bierman: ‘Via de beurs wordt anoniem belegd en daarbij gaat het vooral om geld. Maar wij selecteren heel zorgvuldig die bedrijven die zich relatief het best gedragen. Wat betreft de auto-industrie doen we alleen zaken met fabrikanten die voorlopen op het gebied van duurzaamheid. Als je als klant niets met die beleggingen te maken wilt hebben, kun je je daar overigens afzijdig van houden.’

Opvallend aan Triodos zijn de antroposofische wortels. De bank werd opgericht door een econoom, een hoogleraar fiscaal recht en een bankier die zich lieten inspireren door de antroposofie, een spirituele levensbeschouwing die regelmatig met zweverigheid wordt geassocieerd. Hoewel Triodos een gewone Nederlandse bank is, komen alle afdelingen van de bank elke maandag bij elkaar voor een vergadering die altijd wordt afgesloten met een oude antroposofische spreuk: ‘Wanneer van eenieder de beste krachten in de gemeenschap gaan leven en de gehele gemeenschap zich vormt gespiegeld aan de mensenziel, dan scheidt dat levenskwaliteit.’ Het herinnert me aan de tijd dat ik zelf op een antroposofische school zat en elke dag een soortgelijke spreuk prevelde. Gaat de bank met de wens die levenskwaliteit te verbeteren niet voorbij aan waar het bij bankieren om draait? ‘Nee’, zegt Bierman. ‘We zijn een serieus financieel bedrijf en we voldoen aan dezelfde eisen als alle andere Nederlandse banken. Die spreuk staat voor de kern van ons werk. Zeker in de bankwereld kun je je makkelijk verliezen in de cijfers. En wij willen altijd blijven beseffen waar het om draait.’

